

תורת הר שמואל

פרשת צו - תש"ע כניסת השבת: 6:33 צאת השבת: 7:47 רבנו תם: 8:26

פרשה מפורשת הרב דוד שרעבי

פרקי אבות בימי הספירה

כתב המור (בסימן רצב), ונוהגין באשכנז לומר פרקי אבות במנחה, וכן כתב רבי עמרם גאון (ח"ב סי' ל"ה). ובספרד אומרים אותם שחרית. וברמ"א (סימן רצב) כתב ונהגו שלא

לקבוע מדרש בין מנחה למערב אבל אומרים פרקי אבות בקיץ ושיר המעלות בחורף, וכ"מ לפי מנהגו, ע"כ.

והביא בספר התודעה שנהגו ברוב המקומות שמתחילים בשבת הראשונה שלאחר הפסח ופוסקים בשבת שלפני ר"ה, ואומרים כל שבת פ"א עד שמסיימים כל המסכת בשבת שלפני שבועות, ומתחילים שוב ומסיימים,

ובשבת שקורין פרשת פנחס מתחילין בפעם השלישית, ובשבת שקורין שופטים מתחילין בפעם הרביעית, והואיל ואין בין פרשת שופטים לר"ה אלא שלוש או ארבע שבתות, לכן בשבתות האחרונות כופלים ואומרים שני פרקים ומסיימין בשבת שקודם ראש השנה.

בספר אבודרהם כתב - ונוהגין בספרד

לקרות מסכת אבות ופרק קנין התורה (דהיינו פרק שישי של פרקי אבות) בשבתות שבין "פסח לשבועות" בכל שבת פ"א.

ונאמרו כמה טעמים, כתב באבודרהם בשם הרב ישראל בן ישראל - לפי שהם

דברי התורה של השבוע נתרמו על ידי קוראנו המסור ר' אריק טל ואשתו ציפורה הי"ו מווסט האמפסטד יבורכו בכל מילי דמיטב

משפט שלמה הרב שלמה כהן

המקרה:

זה זמן רב שמר מוקיו, איש עסקים נוכרי מיפן, עוקב אחר הפעילות של כמה חברות "היי-טק" בארץ לצורך הרחבת העסק שלו במזרח הרחוק. הוא סימן את חברת "דודו ובניו בע"מ" כבסיס להשקעה טובה בהסתמך על התוכניות המוצלחות שהם ייצרו במשך השנים האחרונות, ולכן קבע פגישה עם מר דודו, בעל החברה. הוא הציע לו לרכוש את החברה שלו, בתנאי שדודו יישאר

מנכ"ל החברה במשך 5 השנים הבאות. דודו הסתפק באיזה מחיר למכור את החברה, ולאחר התייעצות עם רואה החשבון שלו, מר מינוס, הוחלט שהמחיר יהיה מבוסס על רווחי החברה ב-3 השנים האחרונות + המחיר של נכסי החברה, שכללו משרד מרווח ברמת גן, 20 מחשבים וריהוט משרדי. **כמובן** שרווחי החברה היו מתועדים ברישומיו של מר מינוס: בשנת 07 הרוויח מליון ₪, בשנת 08 הרוויח מליון וחצי ₪ ובשנת 09 הרוויח שני מליון ₪.

פרפראות הרב משה קליין

"וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפורים

חיות וטהורות"

כידוע כל זמן שעם ישראל השפיל עצמו כאזוב "שהוא הנמוך בצמחים" (אבן עזרא), והרבה באהבת חינום התקיימו שתי בתי המקדש יחד 830 שנה. אזב בגימט' = 10 יחד עם זמן כינון ביהמ"ק 830 + 10 = 840. הבית נחרב בגלל שנאת חינום שהיא תוצאה ישירה של חטא לשון הרע. "שתי צפורים חיות וטהורות" צפורים = 420 פעמיים צפורים = 840.

בשתי בתי המקדש הייתה חיות וטהרה.

רק ע"י שמרכין באהבת חינום אפשר למנוע את החורבן.

(משב"א)

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת"

יהיה בעור בשרו שאת סופי תיבות - תורה לפי חז"ל, הנגעים באים על האדם בגלל גסות הרוח, ומרמזו לנו הפסוק, אם התתנשאות היא בגלל גדלותו בתורה גם כן חטאו גדול ונגעים באים עליו. (חסד לאברהם)

"ומראה הנגע עמוק מעור בשרו"

חז"ל אומרים שנגעים באים על הרהורים רעים ומחשבות רעות, ולכן צריך הכהן לבחון ולדעת אם "מראה הנגע עמוק מעור בשרו". שסיבת הנגע היא יותר עמוקה מאשר נראה לעין, שורש המחלה היא בלב, במחשבותיו הרעות.

(בספרי מוסר)

"וראה הכהן והנה לא הפך הנגע את עינו והנגע לא פשה טמא הוא" לא הפך הנגע את עינו, אפשר להסביר לפי מה שאמרנו חז"ל, שאם נטהר הנגע מתהפך הנגע ל"ענג". האותיות נו"ן וגימט' נגשאות במקומן במילת נגע כמו בענג רק העי"ן נהפכת במילת נגע העי"ן בסוף, ובמילת ענג העי"ן בראש, וזה "וראה הכהן והנה לא הפך הנגע את עינו כלומר, העי"ן של נגע לא החליפה מקומה, שלא הפכה מ"נגע" ל"ענג" - טמא הוא". (הרב מרגליות)

"לא הפך הנגע את עינו" כידוע נגעים באים בגלל מחשבות רעות, ואם לא חזר בתשובה הנגעים ממשיכים להיות על גופו. באותיות נגע ו- ענג השוני הוא, במיקום ה- עי". אותיות עין בהיפוכן יען. היען כידוע טומן ראשו בחול. אילו החולה היה שם את עינו למחשבותיו, לא היה טומן ראשו בחול (דברי חולין) ושם את עינו בראש וממילא הופך את הנגע לענג. כמו"כ ע"פ אחד המפרשים- תלמידיו של בלעם הרשע, מייצגים עין רעה, רוח גבוהה ונפש רחבה, ואילו בתלמידיו של אברהם אבינו מצינו, עין טובה רוח נמוכה ונפש שפלה. והנגעים באים כידוע על גסות הרוח ועין רעה וזהו "לא הפך הנגע את עינו", שלא שיפר מעשיו שיהפך מעין רעה לעין טובה. וע"כ "הנגע לא פשה טמא הוא" מתי הוא טמא, כאשר ה"עין הוא" בגימטריא 142 כמנין בלעם- 142. כמו"כ, מצורע, כידוע צרעת באה על חטא מוציא שם רע, "והנה לא הפך הנגע את עינו" כלומר אילו היה שם את העי"ן במקום בסוף המילה "מצורע" מיד לאחר האות מ"ם היה שם מעצור (היפוכו אותיות של מצורע) לא היה מקבל את הנגע ולכן "והוא אל הכהן" כי אילו היה שם את העי"ן (ראיה) במקום הנכון, לא היה צריך להוליכו כעוור.

(משב"א)

פרקי אבות

איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם?

(פרקי אבות פרק ב')

בגמ' ברכות דף כ"ח ע"ב מובא, כיון שראה אותם ר' יוחנן בן זכאי התחיל לבכות (בשעת מתתו), אמרו לו תלמידיו נר ישראל עמוד הימיני פטיש החזק מפני מה אתה בוכה וכו' ולא עוד אלא שיש לפני שני דרכים אחת של גן עדן ואחת של גיהנם ואיני יודע באיזו מוליכים אותי ולא אבכה! רואים מדברי הגמרא שגם צדיק ושלם ביראה יש לו לדאוג על כשרות ההגעה למעשה המצות שגם הדרך יהא בצדקות, וכשם שיש גיהנם למעשה רע יש גם גיהנם לדרך רע אף שבסיבתו נעשית המצוה, והוא מאמר התנא באבות רבי אומר איזו דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם, היינו שאפילו מעשה טוב כגון הכונה מקום לתורה צריך

ימים מנויים למתן תורה ולכך נמנה אלו הימים, כמו האוהב שהוא ממתין ביאת אוהבו מן הדרך והוא מונה הימים והלילות עד שיבוא, ורוב עניני המסכת הם הזירו על קריאת התורה, ומעשה המצוות וכו', ועיין שם מה שכתב עוד.
בטעמי המנהגים (קעט) כתב, לפי שהעת ההיא זמן תענוגות בני אדם, לזאת תקנו דברי מוסר ויראת ה' להשיב לב האדם לעבודת הבורא יתברך, ובקונטרס אחרון שם מובא עוד טעם.
בספר מדרש שמואל (לר' שמואל די אוזיאל, מגורי האר"י, בהקדמה) כתב - ראוי ליתן טעם למה שנהגו לקרוא מסכתא זו (אבות) בין פסח לעצרת וכו' לפי שמכאן מתחיל הזמן להתחמם ומתעוררים התאוות הגופניות ויצר הרע מתחיל להשתרר ולהתגבר ומסכתא זו מלאה תוכחות ומעוררת האדם לרדוף אחר כל מדה טובה ומגברת יצר הטוב על יצר הרע, לכן דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם, היינו שאפילו מעשה טוב כגון הכונה מקום לתורה צריך תקנו ללמדה בימים האלו וכו', ויש עוד טעמים בזה.

משפט שלמה - המשך

השדה (חכירות) ואם אין רווחים, אינו משלם. ומבואר שם שאם שמעון לא עבד כל השנה, מעיקר הדין אינו חייב על מניעת הרווח שגרמה לראובן לביטול ההכנסה. אולם אם הקרקע ניזוקה מכך שלא עבדו אותה שנה שלימה הוא חייב, כי נזק זה נגרם עקב ביטול המלאכה שנתחייב בה. לכן רואים שפועל או קבלן, למרות שאינם מחויבים במניעת רווח הנגרם על ידם, חייבים על היזק שנגרם על ידם, אע"פ שלא עשו מעשה ורק לא עבדו.

ובמקרה שלנו, מעשיו של מר מינוס, רואה החשבון שמעה, הם חמורים עוד יותר, כי הנזק לדודו ובניו בע"מ נגרם עקב פשיעתו ולא עקב חוסר אי עבודתו.

טעותו גרמה לירידת ערך משמעותית בשווי החברה, וזהו נזק ממשי ולא רק מניעת רווח. ובחו"מ ס' ש"ו סעיף א' מבואר שכל האומנים הם שומרי שכר וחייבים לא רק בפשיעה אלא גם בגניבה ואבידה הקרובים לאונס, וצריכים שמירה מעולה על חפצי בעל הבית. לכן ברור שמטעו של מר מינוס היא פשיעה, ואע"פ שאפשר למעון שמטעות היא כאונס, אפילו אם זה נכון חייב היה רואה החשבון לבדוק את החשבוניות שהוא עושה פעמיים ואף שלוש פעמים. והעובדה שלא עלה על המטעות היא בודאי פשיעה מצידו, ולכן יש לחייב אותו על ההפסד שנגרם לדודו ובניו בע"מ.

מר דודו טוען שרשלנותו ופשעתו של מר מינוס גרמו לו להפסד של מיליוני שקלים ממחיר החברה, ועליו לשלם לו כי אי אפשר לתבוע סכומים אלו ממר טוקיו שאינו מכיר בדין תורה. **מר** מינוס מתנצל על המטעות אבל טוען שבסופו של דבר מר דודו לא הרוויח את הסכום שהיה אמור להרוויח אם הרווח האמיתי היה ידוע, מניעת רווח אינה נזק ולכן הוא אינו צריך לשלם.

פסק-דין:

מר מינוס צריך לשלם לדודו את ההפרש בין המחיר ששילם מר טוקיו ובין המחיר שיכול היה דודו לקבל אם הרווחים האמיתיים של החברה בשנים הרלוונטיות היו מדויקים.

הסבר:

אם מר טוקיו היה מוכן לציית לדין תורה, בודאי שהיה צריך לשלם למר דודו את המחיר האמיתי של החברה לפי התנאים שנקבעו ביניהם לאחר שנוכחו לדעת שנפלה כאן טעות.

אולם כיוון שמר טוקיו אינו מוכן לשמוע, צודק הוא לתבוע את רואה החשבון מאחר שהוא הגרם להפסד הגדול הזה.

אולם מה בדבר טענתו של מר מינוס שנמנע ממנו להרוויח את מה שהיה יכול, ומניעת רווח אינה הפסד?!

הב"י בחו"מ ס' שכ"ח מביא תשובה של תלמידי הרשב"א בעניין ראובן ששכר שדה משמעון בתנאי שישלם את השכירות מרווחי

ולכן המחיר שדרש מר דודו הגיע לשבעה מליון שקלים. מר טוקיו הסכים למחיר, והעסקה יצאה לפועל.

מר טוקיו, כאיש עסקים ממולח, החליף רואה חשבון, ושכר את שרותיו של מר פלוס. כאמור מר דודו המשיך לתפקד כמנכ"ל החברה, במשכורת חודשית, ובסוף השנה הראשונה דיווח מר פלוס על רווחים של 4 מליון ₪. דודו היה מופתע מאוד מעליית הרווחים בצורה כה משמעותית, ושאל את מר פלוס, כיצד זה יתכן, כי נראה שהחברה מתפקדת בדיוק כמו בשנים הקודמות. מר פלוס הבטיח לבדוק את הדבר, ואכן לאחר כמה ימים שוב הפתיע את דודו עם הידיעה, שנפלה טעות בחשבון הרווחים של שלושת השנים האחרונות, והרווח האמיתי היה ממש כפול ממה שדיווח לו.

דודו הבין מיד שמטעות זו גרמה לו להפסד של מיליוני שקלים במחיר שדרש ממר טוקיו. כשנסע דודו לדבר עם מר טוקיו על המטעות שהתגלתה לו בימים האחרונים, ביקש ממנו שיוסיף לו את המיליונים החסרים, מר טוקיו צחק על עצם הרעיון, ומען שבחוק היפני אין דבר כזה שהמקח בטל משום טעות כזו, ואין לפצות את דודו ולו אף בשקל אחד. דודו החליט לתבוע את רואה החשבון שלו, מר מינוס, על המטעות שעשה, שגרמה לו להפסד של מיליוני שקלים.

הטענות:

שבפרהסיא אינו משנה את לבושו ודיבורו, ועמל בתורה ועוסק במצוות, וזהו דרך הישר בפרהסיא הראוי להכלל במדרגות העבודה עבודת ה', אלא שגם בצינעא עדיין יש לו רק עבודת ה' של פרהסיא,

ובמשך עבודתו על האדם להתבונן על כל עבודת ה' של פרהסיא שיראה כאנשים הסובבים וישיג איזו היא הדרך הנרצית שלא תהיה כל עבודתו עבודה חיצונית, כי בעבודת ה' אשר גדרה עבודת פרהסיא האדם יכול ביראת שמים לרמוס הזולת, ובעונג תלמודו וחריפות שכלו גם יכבוש הפחותים ויעמוד על נפילתם, ויסבור אם מראהו מראה המקפיד הרי שבא לתכלית הלימוד, וע"כ מחוייב עוד להתבונן ולהשיג עבודת הצינעא והיא העבודה

הפרטית דיליה דרך הישר המעולה שאחר דרך הישר של פרהסיא, וזה בא לאדם המתבונן כהשגה אשר ישיג הדרך הנרצית, וזה שאמר דוד המלך מתי תבא אלי, הדרך הישרה להתהלך בה ואתהלך בתם לבבי אף בקרב בתי בהצנע כמו בפרהסיא, ופוק חזי בעלמא כמה אינשי יהיו עדיין בעבודת הפרהסיא אף שרבו שנותיהם, ומפני שרבו שנותיהם שוב אי"ז דרך הישר אפילו של פרהסיא, כי היה עליו לעלות במעלות ולא עלה, והתבונן על הגדולים אשר כל ימיהם בעבודה כיצד כל דרכיהם מרובה בעבודת הצינעא עד שיקשה על כל נברא לידע אמיתת דרגתם מפני מעלתם.

לדקדק שהדרך לזה תהיה כשרה בדרך השו"ע והמוסר ובהיפוך נחשב דרך רשעים תועבה.

ובתהלים כתוב - **אשכילה בדרך תמים מתי תבוא אלי**

אתהלך בתם לבבי בקרב בתי (תהלים ק"א ב'), פירש רש"י, אשכילה, אתן לב על דרך התמים, מתי תבא אלי, הדרך הישרה להתהלך בה ואתהלך בתם לבבי אף בקרב בתי בהצנע כמו בפרהסיא ע"כ, ומשמע שאפשר שאדם ילך בדרך הישר בפרהסיא ולא בצינעא, וביקש דוד המלך שתבוא אליו דרך הישר גם בצינעא, וקשה איך שייך שהאדם נקרא הולך בדרך הישר כל שהולך כן רק בפרהסיא, והרי דרך הישר הוא דרך

אמת והוא פנימי באדם ואם הולך בדרך ישר זה בין בצינעא ובין בפרהסיא, ואם אינו הולך בדרך ישר אז גם בפרהסיא אין זה דרך ישר, ודרך ישר אין תלוי בסברת הרואים סביב, עוד קשה שאמר מתי תבא אלי הדרך הישרה להתהלך בה, ומפני מה תבא אליו הדרך אם מצווה הוא לילך אחריה.

והביאור נראה שבמדרגות העבודה שהאדם עולה במשך חייו יש מדרגה אחר מדרגה, ויש דרך הישר של שנות הבחרות, ודרך הישר של שנות הרדיפה, ודרך הישר של שנות הכח וכו', ומכע האדם במהלך עבודתו שנצרך אל הסוכב בכדי לילך בדרך הישר, שתחילה צריך שיתוף עם אנשים אשר מראיהם מראה היראים, במה

חדש! חדש!

זה היום עשה ה נגילה ונשמחה בו

כולל ערב בהר שמואל, בכל ערב משעה 8:15 ועד 10:00

ערבית באמצע בשעה 9:15

בשעות הכולל מתקיים גם שיעור הדף היומי מ-8:15 עד 9:15 לכל המעוניין

אפשר ללמוד כל מה שלבו של אדם חפץ, בית מדרש של תורה ועונג

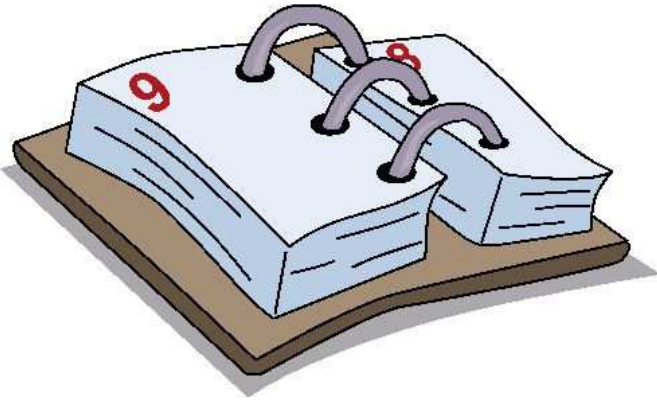
בואו להשתתף!!

חלק קטן של הלומדים! כל שעה מתווספים קפה ותה לרווחת העמלים

שאלה: המתפלל בציבור לפני צאת הכוכבים, והגיע לספירת העומר, והציבור מתחילין למנות הספירה. יחיד הרוצה לעשות כתיקונו, מה ראוי לעשות?

הקדמה לספירת העומר: מקור של ספירת העומר הוא פסוקים בתורה בפרשת אמר. וסדר העבודה ככה: כליל מ"ז ניסן קוצרים התבואה החדשה (וקצרתם את קצירה), ואח"כ באותה לילה מתחילים לספור הספירה (וספרתם לכם ממחרת השבת), ומחרתו ביום מביאים העומר התנופה (והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן, והניף את העמר) ואח"כ מקריבים הקרבן עלה (כבש תמים בן שנתו לעלה)⁽⁸⁾. ואחרי כן מותר לעם לאכול "חדש" ולחם וקלי וכרמל)⁽²⁾. וממשיכים לספור שבעה שבועות תמימות, וביום החמישים מקריבים השתי הלחם וקרבותיה (והקרבתם מנחה חדשה לה' כו').

סיכום: יש מוח' ראשונים אם בזמנינו ספירה דאורייתא או דרבנן. ולהלכה אנו פוסקים שהוא מדרבנן. לפיכך, מי שספר העומר בבין השמשות שהוא ספק לילה יצא, כמו בכל מילי דרבנן שאמרין ספק דרבנן לקולא. מ"מ לכתחילה אינו ראוי להכניס עצמו בספק, ולכן ראוי להמתין עד צאה"כ. ועוד יש לחוש לדיעות הסוברים שהוא מדאורייתא. ומי שמתפלל בציבור בבין השמשות, ראוי הוא לספור בלי ברכה בתנאי, פן ישכח אח"כ. והיינו שיהשוב בדעתו שאם יזכור אח"כ בלילה שלא רצה לצאת בספירה זו, ולכן יכול לחזור לספור בלילה בברכה.

כולל ערב ממשיך עד: 22:00

הגליון נתרם על ידי ר' אריק טל ואשתו ציפורה הי"ו מ-ווסט האמפסטד